

WENANCJUSZ KUJAWIŃSKI

ROZPOZNAWANIE POTRZEB INNOWACYJNYCH ROLNIKÓW Z UDZIAŁEM DORADCY ROLNICZEGO

Słowa kluczowe: *doradca rolniczy, innowacja, kompetencje metodyczne, potrzeba innowacyjna*

STRESZCZENIE

Przedmiotowa praca pozwala uzupełnić kompetencje metodyczne doradcy rolniczego o umiejętność rozpoznawania potrzeb innowacyjnych rolników. Na jej treść składa się opis pojęcia: potrzeba innowacyjna oraz kilku innych ściśle z nim związanych. Ponadto, przybliża ona algorytm postępowania doradcy umożliwiający sprawne rozpoznawanie potrzeb innowacyjnych rolników oraz wskazuje, jakich metod może do tego używać.

WENANCJUSZ KUJAWIŃSKI

RECOGNIZING THE INNOVATIVE NEEDS OF FARMERS WITH AGRICULTURAL ADVISERS

Keywords: *agricultural advisor, innovation, methodical competence, the need for innovative*

SUMMARY

The present paper is used to complement the powers methodical advisor for agricultural ability to recognizing identify the innovation needs of farmers. Its content consists of a description of the term - need innovative and several other, closely related. In addition, it brings algorithm for advisors allows efficient recognize innovation needs of farmers and indicate what methods can for to use it.

e-mail: w.kujawinski@cdr.gov.pl

WOJCIECH GOSZCZYŃSKI, WOJCIECH KNIEĆ, RYSZARD KAMIŃSKI

**NOWI AGENCI ZMIAN W ROLNICTWIE. O POSTAWACH I ZNACZENIU
KONSUMENTÓW W ROZWOJU I ZARZĄDZANIU KLASTREM ŻYWNOSCI
WYSOKIEJ JAKOŚCI „KUJAWSKO-POMORSKA SPIŻARNIA”**

Słowa kluczowe: *żywno śćwysokiej jakości, postawy konsumentów, zarządzanie marką
lokalną, klastry producentów żywności lokalnej*

STRESZCZENIE

W artykule skoncentrowano się na opisie więzi łączących rolników produkujących żywność wysokiej jakości z konsumentami, które kształtują się w formę relatywnie trwałych iżżywotnych sieci społecznych. Autorzy bazują na wynikach ilościowych i jakościowych badań terenowych, których metodologię oparto na autorskim modelu sieci rolnicy – konsumenci. Główna uwaga artykułu skupia się na konsumentach, jako nowych aktorach zmian zachodzących na polskiej wsi i w polskim rolnictwie. Zasadnicze pytanie badawcze, na które autorzy starają się odpowiedzieć dotyczy znaczenia konsumentów w stymulowaniu procesów dywersyfikacji gospodarczej polskiego rolnictwa. Przedmiotem analiz jest studium przypadku inicjatywy „Kujawsko – Pomorska Spizarnia”, której celem było animowanie sieci konsumentencko – rolniczych.

WOJCIECH GOSZCZYŃSKI, WOJCIECH KNIEĆ, RYSZARD KAMIŃSKI

**NEW AGENTS OF CHANGES IN AGRICULTURE. THE ATTITUDES AND
IMPORTANCE OF CONSUMERS IN THE DEVELOPMENT AND MANAGEMENT
CLUSTER FOOD QUALITY “KUJAWSKO-POMORSKA LARDER”**

Keywords: *high quality food, consumers attitudes, local brands management, clusters
of high quality food products*

SUMMARY

The article focuses on the importance of relationships bonding farmers producing high quality food and consumers into relatively constant, viable and feasible networks. The article is based upon the results of the field study, where both qualitative and quantitative methods were utilised in order to prepare empirical models of farmers – consumers networks. The focus is put mainly on consumers treated here as important new drivers of economic and social change on Polish rural areas. Authors try to answer crucial question about the role of consumers in diversification of farming businesses. The case study of “Kujawsko-Pomorska Spizarnia” is examined as an interesting and representative example of animation of consumer-farmer networks.

e-mail: Wojciech.goszczynski@gmail.com

BARBARA GOŁĘBIEWSKA

ZMIANY I ZRÓŻNICOWANIE SYTUACJI DOCHODOWEJ LUDNOŚCI ROLNICZEJ W POLSCE W LATACH 2000-2014

Słowa kluczowe: dochody, gospodarstwa rolników, nierówności

STRESZCZENIE

Celem opracowania jest określenie i ocena zmian w sytuacji dochodowej ludności rolniczej, a także wskazanie czynników wpływających na poziom dochodów. Stwierdzono, iż dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie w przeliczeniu na gospodarstwo, a także na 1 osobę w gospodarstwie domowym wyrażony w cenach stałych generalnie wzrastał, chociaż w kolejnych latach analizowanego okresu był zróżnicowany. Występowało zróżnicowanie dochodów w gospodarstwach domowych mierzone współczynnikiem Giniego. Najbardziej zróżnicowane były dochody rolników, dla których współczynnik Giniego w latach 2003-2013 wynosił średnio 0,527. Dodatkowo można wskazać, iż następował jego wzrost, czyli pogłębiają się nierówności w przypadku dochodów uzyskiwanych przez rolników.

BARBARA GOŁĘBIEWSKA

CHANGES AND DIVERSITY OF INCOME SITUATION OF AGRICULTURAL POPULATION IN POLAND IN THE YEARS 2000-2014

Keywords: income, farmers household, inequalities

SUMMARY

The aim of the study is to identify and assess changes in the income of the rural population, and an indication of the factors of income. The author stated that the income from a private farm in agriculture per farm and per 1 person in a household, expressed in constant prices generally increased, although in the following years was diverse. In the analyzed period occurred differentiation of household income measured by the Gini coefficient. The most varied were the farmers' income, for which the Gini coefficient in the period 2003-2013 averaged 0.527. Additionally followed its growth, which is deepening inequalities in the case of income by farmers.

e-mail: barbara_golebiewska@sggw.pl

ANNA SIECZKO, ANNA J. PARZONKO

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ POZAROLNICZA NA OBSZARACH WIEJSKICH W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM

Słowa kluczowe: obszary wiejskie, przedsiębiorczość, doradztwo rolnicze

STRESZCZENIE

Celem opracowania była ocena pozarolniczej przedsiębiorczości w woj. mazowieckim. Dokonano analizy przestrzennych zmian liczby mikroprzedsiębiorstw na badanym obszarze. Przedstawiono wybrane narzędzia wsparcia rozwoju przedsiębiorczości na przykładzie działalności Mazowieckiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Warszawie. Materiał źródłowy wykorzystany w danym opracowaniu stanowiły: dane statystyczne Banku Danych Lokalnych i informacje uzyskane z MODR w Warszawie na temat realizowanych działań doradczych w 2015 roku. W oparciu o zgromadzony materiał źródłowy, posługując się głównie metodą opisową dokonano analizy przedsiębiorczości w województwie mazowieckim. Na podstawie przeprowadzonej analizy widać, że na obszarach wiejskich, na które oddziaływanie aglomeracji warszawskiej jest mniejsze, istnieje potrzeba zintensyfikowania oddziaływań różnych instytucji w tym jednostek doradztwa rolniczego w zakresie tworzenia nowych miejsc pracy.

ANNA SIECZKO, ANNA J. PARZONKO

NON-AGRICULTURAL ENTREPRENEURSHIP IN RURAL AREAS IN MAZOVIAN VOIVODESHIP

Keywords: rural areas, entrepreneurship, agricultural consulting

SUMMARY

The purpose of this study was to present entrepreneurship in rural areas of the Mazovian voivodship. Source material used in this study included: statistics from the Local Data Bank and information about ongoing economic activities in 2015 obtained from MODR (Masovian Agricultural Advisory Centre) in Warsaw. Based on the collected source material, using mainly descriptive study method, analysis of entrepreneurship in the Masovian voivodship was conducted. On the basis of selected consulting activities undertaken by MODR, a possible impact of consultancy on the development of entrepreneurial attitudes of rural residents was presented. The performed analysis shows, that in the rural areas where impact of Warsaw agglomeration is smaller, there is a need to intensify the interaction of various institutions in the creation of new jobs, such as agricultural consulting units.

e-mail: anna_sieczko@sggw.pl
e-mail: anna_parzonko@sggw.pl

MICHAŁ FIGURA

ZMIANY W UŻYTKOWANIU ZIARNA ZBÓŻ NA PASZĘ W POLSCE W LATACH 2008-2012 W PORÓWNANIU Z SEZONEM 1999/2000

Słowa kluczowe: *użytkowanie ziarna, spasanie, energia metaboliczna*

STRESZCZENIE

W pracy podjęto problem zmian w wykorzystaniu poszczególnych gatunków ziarna zbóż na spasanie, które stanowi główny kierunek jego użytkowania. Analizowano lata 2008-2012 w porównaniu z sezonem 1999/2000. Największe zmiany w strukturze ziarna przeznaczonego na spasanie dotyczyły następujących gatunków zbóż: żyta, pszenżyta i kukurydzy oraz pszenicy, która na przestrzeni analizowanych lat w strukturze spasanego ziarna spadła z 2 miejsca w sezonie 1999/2000 na 3 miejsce średnio w latach 2008-2012. Zmiany te są wynikiem zmian pogłowia poszczególnych grup zwierząt gospodarskich, tj. spadku pogłowia trzody chlewnej oraz znacznego wzrostu pogłowia drobiu i zapotrzebowania tych grup zwierząt na dany gatunek ziarna.

Obecnie energia zawarta w zjedzonym ziarnie pokrywa 56,8% energii, którą należy dostarczyć zwierzętom, podczas gdy w 2000 roku było to 65,9%. Można zatem wnioskować, że w żywieniu zwierząt odchodzi się od ziarna zbóż na rzecz innych pasz treściwych, np. nasion roślin strączkowych oraz śruty rzepakowej.

MICHAŁ FIGURA

CHANGES TO USE GRAINS FOR GRAZING IN POLAND IN THE YEAR 2008-2012 IN COMPARED TO SEASON 1999/2000

Keywords: *use grain, grazing, metabolizable energy*

SUMMARY

In the work the problem of changes in the use of various types of grain for grazing, which is the main direction of the use of the grain. We analyzed 2008-2012, compared to season 1999/2000. The biggest changes in the structure of grain intended for grazing on the following cereal species: rye, triticale and corn and wheat, which over the years analyzed in the structure grains fell from 2nd place in season 1999/2000 to 3rd place on average in 2008-2012. These changes are the result of changes in population of different groups of livestock, ie. decrease in the number of pigs and a substantial increase in livestock, poultry and needs of these groups of animals on the species of grain.

Currently, the energy contained in the grain eaten covers 56.8% of the energy to be delivered to animals, while in 2000 this coverage accounted for 65.9%. It can be concluded that feeding animals move away from grain to other fodder, eg. legumes and rapeseed meal.

e-mail: michalf6@o2.pl

FRANCISZEK KAPUSTA

ROLA ROŚLIN STRĄCZKOWYCH W ROLNICTWIE POLSKIM

Słowa kluczowe: *nasiona strączkowych, tendencje, zmiany, uprawa, zbiory, plony, handel*

STRESZCZENIE

Celem opracowania było przedstawienie: a) podziału, właściwości i roli roślin strączkowych w rolnictwie, b) zmian powierzchni upraw, zbiorów i plonów roślin strączkowych w latach 1949-2013, c) samowystarczalności Polski w nasionach strączkowych w latach 2001/02-2013/14 w ujęciu ilościowym. Opracowanie powstało w oparciu o literaturę tematu badań zwartą i ciągłą oraz materiały statystyczne GUS z wykorzystaniem metody porównawczej w formie wertykalnej i bilansowej oraz metody statystycznej.

Pomimo rozlicznych zalet rośliny strączkowe są uprawiane w niewielkiej ilości, chociaż pierwsze lata drugiej dekady XXI w. charakteryzują się wzrostem ich upraw. Jedną z przyczyn małej ilości uprawy strączkowych są niskie plony i mały postęp w tym zakresie. Stwierdzono zmienne tendencje w uprawie, zbiorach i plonach roślin strączkowych. W latach 1950-1955 i 2006-2010 plony nasion strączkowych jadalnych wzrosły z 9,9 dt/ha do 19,7 dt/ha, tj o 98,0%, natomiast pastewnych z 9,2 do 20,8 dt/ha, tj. o 126,1%. Nasiona roślin strączkowych są przedmiotem obrotu handlowego z zagranicą i pomimo niskich obrotów Polska ma bilans ujemny.

FRANCISZEK KAPUSTA

THE ROLE OF LEGUME IN POLISH AGRICULTURE

Keywords: *legume seeds, trends, developments, cultivation, harvest yields, trade*

SUMMARY

The aim of the study was to present: a) the distribution, properties and role of legumes in agriculture, b) changes in crop area, harvest and yields of leguminous plants in the years 1949-2013, c) self-sufficiency of legume seeds in the years 2001/02-2013/14. Development is based on research literature of the topic both compact and continuous and statistical materials of GUS using the comparative method in the form of vertical and balance sheet and statistics.

Despite many advantages of legumes they are grown in small quantities, although the first years of the second decade of the twenty-first century are characterized by the growth of their crops. One reason for the small amount of cultivation of legumes are low yields and little progress in changing them. It was found changing trends in the cultivation, harvesting and crop of legumes. In the years 1950-1955 and 2006-2010 yields of edible seeds of legumes increased from 9.9 dt / ha to 19.7 dt/ha, i.e. by 98.0%, while the fodder from 9.2 to 20.8 dt/ha, i.e. by 126.1%. Pulses are the subject of trade with foreign countries, and despite the low turnover Poland has a negative trade balance

e-mail: franciszek.kapusta@wp.pl

STEFAN PIETRZAK, JUSTYNA FILA, KATARZYNA RADTKE

KSZTAŁTOWANIE SIĘ ODCZYNU ORAZ ZASOBNOŚCI GLEB W WYBRANYCH GOSPODARSTWACH WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO I POMORSKIEGO

Słowa kluczowe: *odczyn gleb, zasobność gleb w P, K i Mg, gospodarstwa rolne w województwach pomorskim i mazowieckim*

STRESZCZENIE

W pracy przedstawiono wyniki badań odczynu gleb i ich zasobności w fosfor, potas i magnez przeprowadzonych w 2013 r. w 50 gospodarstwach położonych w województwach pomorskim i mazowieckim. Wykazano, że gleby użytków rolnych tych gospodarstw w dużym stopniu charakteryzowały nieodpowiednim stanem ze względu na poziom zakwaszenia oraz zawartość makroelementów. Stwierdzono, że istnieją w nich duże możliwości zoptymalizowania produkcji roślinnej poprzez poprawę właściwości gleb w zakresie ocenianych wskaźników.

STEFAN PIETRZAK, JUSTYNA FILA, KATARZYNA RADTKE

SOIL ACIDIFICATION AND FERTILITY STATUS IN SELECTED FARMS IN MAZOWIECKIE AND POMORSKIE VOIVODSHIPS

Keywords: *soil reaction, soil abundance in P, K and Mg, farms in Pomorskie and Mazowieckie voivodships*

SUMMARY

The paper presents the results of research on soil reaction and their abundance of phosphorus, potassium and magnesium, conducted in 2013 in 50 farms situated in Pomorskie and Mazowieckie voivodeships. The study shows that the soil of agricultural land of these farms were largely characterized by inadequate state due to level of acidity and the content of macronutrients. It was found that exist great possibilities of optimizing the plant production by improving soil properties in the range of evaluated indicators.

e-mail: s.pietrzak@itp.edu.pl

AGNIESZKA WOJCIESZAK, MONIKA WOJCIESZAK

WPLYW NOWELIZACJI USTAWY O KSZTAŁTOWANIU USTROJU ROLNEGO NA ZASADY OBROTU NIERUCHOMOŚCIAMI ROLNYMI

Słowa kluczowe: *nieruchomość rolna, reglamentacja, Agencja Nieruchomości Rolnej*

STRESZCZENIE

Nowelizacja ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego budzi liczne wątpliwości natury prawnej. Krytyczne uwagi co do rozwiązań prawnych zawartych w ustawie wiążą się z wyłączeniem z katalogu nabywców gruntów rolnych innych podmiotów, niż rolnicy indywidualni. Podkreślenia wymaga fakt, że zaproponowane rozwiązanie spowodowało gwałtowny spadek zainteresowania nieruchomościami rolnymi, a w konsekwencji spadek ich wartości. W literaturze podkreśla się, że wprowadzone zmiany ograniczają obrót nieruchomościami rolnymi i niekorzystnie wpływają na kształt ustroju rolnego w Polsce. Zamierzeniem ustawodawcy nie było jednak blokowanie obrotu ziemią rolną, ażwykluczenie nadmiernej koncentracji gruntów.

Podjmując próbę analizy nowelizacji ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego autorki prezentują swoje rozważania na temat zmian w procedurze nabywania nieruchomości rolnej. Całość rozważań opiera się na wnikliwej analizie tematu i zaprezentowaniu postulatów *de lege lata* i *de lege ferenda*.

AGNIESZKA WOJCIESZAK, MONIKA WOJCIESZAK

INFLUENCE OF AN AMENDMENT TO A BILL ABOUT THE FORMING OF THE AGRARIAN SYSTEM FOR THE TRADE IN AGRICULTURAL PROPERTIES

Keywords: *agricultural real estate, regulations, Agricultural Property Agency*

SUMMARY

The amendment to the Agricultural System Act raises many legal controversies. Critical remarks regarding legal solutions covered by the Act are related with the exclusion of entities other than individual farmers from the catalogue of the acquirers of agricultural lands. It must be emphasized that the proposed solution has resulted in a sudden drop of interest in agricultural real estate, and consequently in the decrease of their value. In literature, it is underlined that the implemented changes limit the trade of agricultural real estate and unfavorably influence the structure of agricultural system in Poland. The intention of the lawmaker was not to hinder the sales of agricultural land, but to exclude the excessive concentration of lands.

Undertaking an attempt to analyze the amendment to the Agricultural System Act, the authors present their deliberations regarding the changes within acquisition of connected with the sale of agricultural real estate. The whole article presents a thorough analysis of the subject matter, as well as *de lege lata* and *de lege ferenda* postulates.

e-mail: wojcieszak-agnieszka@wp.pl

e-mail: m.woj@up.poznan.pl

EUGENIUSZ. K. CHYŁEK, MARCIN MIKOŁAJCZYK, TOMASZ NIEPYTALSKI

ROLA POLITYKI RZĄDU W ODNIESIENIU DO USŁUG DORADCZYCH

Słowa kluczowe: *System Innowacji i Wiedzy Rolniczej, polityka, Stały Komitet ds. Badań w Rolnictwie, Europejskie Partnerstwo Innowacyjne, doradztwo rolnicze*

STRESZCZENIE

W opracowaniu zaprezentowano rolę rządu w kreowaniu polityki wobec doradztwa rolniczego, ze szczególnym uwzględnieniem jej znaczenia dla warunków realizacji usług doradczych. Na podstawie dokumentów podsumowujących działania grupy roboczej Systemu Innowacji i Wiedzy Rolniczej (CWG AKIS) w ramach Stałego Komitetu ds. Badań w Rolnictwie (SCAR), w tym raportu SWG AKIS „Systemy Wiedzy i Innowacji Rolniczej Ku Przyszłości – Dokument „foresight”, w odniesieniu do obszaru usług doradczych przedstawiono sposób podejścia do realizacji usług doradczych. Zwrócono także uwagę na synergie między celami realizowanych usług doradczych, a polityką rządu wobec doradztwa rolniczego oraz funduszami wspierającymi interaktywny model innowacji w doradztwie rolniczym. Przedstawione propozycje powinny przyczynić się do budowy efektywnego systemu doradztwa rolniczego, skutecznie wspierającego rozwój sektora rolno-spożywczego i obszarów wiejskich.

EUGENIUSZ. K. CHYŁEK, MARCIN MIKOŁAJCZYK, TOMASZ NIEPYTALSKI

THE ROLE OF GOVERNMENT POLICY IN RELATION TO CONSULTANCY SERVICES

Keywords: *Agricultural Knowledge and Innovation Systems, policy, Standing Committee on Agricultural Research, European Innovation Partnership, agricultural advisory*

SUMMARY

The study presents the role of the Government in the creation of farm advisory policy, with particular emphasis on its importance to the conditions for the implementation of advisory services. On the basis of the documents that summarize the activities of the Working Group of the Agricultural Knowledge and Innovation Systems (CWG AKIS) within the framework of the Standing Committee on Agricultural Research (SCAR), including SWG report AKIS “Knowledge and Innovation Systems of farming to the future – the foresight“, in relation to the consultancy services shows you how to approach implementation consulting services. Attention was also on the synergies between the objectives pursued and the Government policy advisory services with the funds and advisory support interactive model of innovation in agriculture. The proposals should contribute to the construction of efficient farm advisory system, effectively supporting the development of the agro-food sector and rural areas.

e-mail: eugeniusz.chylek@minrol.gov.pl